

Elementy świata przedstawionego w wybranych lekturach szkolnych kl. IV - VI

świat przedstawiony to składnik dzieła literackiego, obejmujący całokształt zaprezentowanych w nim zjawisk: przeżyć, procesów, działań ludzkich, stanów rzeczy, itp.

Do głównym elementom świata przedstawionego należą:

1. Czas akcji
2. Miejsce akcji
3. Główne postaci
4. Najważniejsze wydarzenia

W tabeli zawarte zostały wybrane elementy świata przedstawionego lektur szkolnych, które obowiązują w kl. IV - VI:

Sposób na Alcybiadesa, Szatan z siódmej klasy, W 80 dni dookoła świata, Ania z Zielonego Wzgórza, Przygody Tomka Sawyera, W pustyni i w puszczy, Hobbit, czyli tam i z powrotem, Akademia pana Kleksa, Pinokio, Lew, czarownica i stara szafa.

LEKTURA	GATUNEK LITERACKI	CZAS AKCJI	MIEJSCE AKCJI	BOHATEROWIE
Edmund Niziurski <i>Sposób na Alcybiadesa</i>	Powieść młodzieżowa	Rok szkolny 1960/1961	Szkoła im. Samuela Lindego, Wędzarnia, Krakowskie Przedmieście, ogród Saskich, Czersk	GŁÓWNY Marcin Ciamciara (Ciamcia) PIERWSZOLANOWI Słbiszewski (Słaby), Zasepa, Józio Pędzelkiewicz (Pędzel)

				<p>DRUGOPLANOWI Alibaba, Juliusz Lepki (Szekspir), Wątlusz, Kicki, dyrektor (dyro), profesor Tymoteusz Misiak (Alcybiades)</p> <p>EPIZODYCZNI Żwaczek, pani Kalino, Ejdziatowicz, Nierucha</p>
<p>Kornel Makuszyński <i>Szatan z siódmej klasy</i></p>	<p>Powieść detektywistyczna</p>	<p>czerwiec-lipiec 1937, a także wydarzenia z lat 1812-1836; wycofanie się wojsk Napoleona spod Moskwy, powstanie styczniowe</p>	<p>Warszawa, Bejgola na Litwie</p>	<p>GŁÓWNY Adam Cisowski /bohater tytułowy/</p> <p>PIERWSZOPLANOWI Paweł Gąsowski, Wanda Gąsowska</p> <p>DRUGOPLANOWI Ewa Gąsowska, Iwo Gąsowski</p> <p>EPIZODYCZNI Francuz, opryszkowie /malarz, chudzielec, garbaty/, Staszek Górski, harcerze - koledzy Adasia</p>
<p>Juliusz Verne <i>W 80 dni dookoła świata</i></p>	<p>Powieść podróżniczo - przygodowa</p>	<p>1872 r.</p>	<p>Anglia (Londyn), Egipt, Indie, Japonia, Chiny, Irlandia, Stany Zjednoczone</p>	<p>GŁÓWNY Fileas Fogg</p>

				<p>PIERWSZOPLANOWI Jan Obieżyświa, detektyw Fix</p> <p>DRUGOPLANOWI Auda</p> <p>EPIZODYCZNI Pars, pułkownik Stamp Proctor, Andrew, Speedy</p>
<p>Lucy Maud Montgomery <i>Ania z Zielonego Wzgórza</i></p>	<p>Powieść obyczajowa</p>	<p>Koniec XIX w.</p>	<p>Wyspa Księcia Edwarda w Kanadzie, miasteczko Avonlea</p>	<p>GŁÓWNY Ania Shirley /bohater tytułowy/</p> <p>PIERWSZOPLANOWI Diana Barry, Mateusz i Maryla Cuthbert</p> <p>DRUGOPLANOWI Małgorzata Linde, Gilbert Blythe</p> <p>EPIZODYCZNI Ruby Gillis, Józia Pye, Muriel Stancy</p>
<p>Mark Twain <i>Przygody Tomka Sawyera</i></p>	<p>Powieść przygodowa</p>	<p>Połowa XIX w.</p>	<p>Ameryka, miasteczko Sankt Petersburg</p>	<p>GŁÓWNY Tomek Sawyer</p> <p>PIERWSZOPLANOWI Huckleberry Finn (Huck),</p>

				<p>Becky Tatcher</p> <p>DRUGOPLANOWI Ciocia Polcia</p> <p>EPIZODYCZNI Indianin Joe, Sid</p>
<p>Henryk Sienkiewicz <i>W pustyni i w puszczy</i></p>	<p>Powieść przygodowo-podróżnicza</p>	<p>Koniec XIX w.</p>	<p>Afryka: Egipt, Nubia, Zanzibar, Uganda, miasta: Port Said, Medinet, , Kair, Assuan, Chartum, Omdurman, Faszoda, pustynie: Libijska, Nubijska</p>	<p>GŁÓWNY Nel Rawlison, Staś Tarkowski</p> <p>PIERWSZOPLANOWI ----- DRUGOPLANOWI Kali</p> <p>EPIZODYCZNI Pan Clary, kapitan Glen, Henryk Linde, Mea, pan Rawlison, Władysław Tarkowski,</p> <p>Bohater zwierzęcy: King/stoń/, Saba/pies/</p>
<p>John Ronald Reuel Tolkien <i>Hobbit, czyli tam i z powrotem</i></p>	<p>Powieść fantasty</p>	<p>blżej nieokreślony</p>	<p>Hobbiton, Góry Mgliste, Góry Mgliste Mroczna puszcza, chata Beorna, norka Bilba</p>	<p>GŁÓWNY Bilbo Baggins/b. tytułowy/</p> <p>PIERWSZOPLANOWI ----- DRUGOPLANOWI Gandalf, krasnoludy/Dwalin,</p>

				<p>Balin, Kili, Dori, Nori, Ori, Gloin, Bofur, Bombur, Thorin Dabrowa Tarcza</p> <p>EPIZODYCZNI Elrond, Gollum, Beorn, Bard, Smaug</p>
<p>Jan Brzechwa <i>Akademia pana Kleksa</i></p>	<p>Powieść baśniowa</p>	<p>Bliżej nieokreślony: - wydarzenia rozgrywają się współcześnie, świadczą o tym sytuacje i przedmioty, takie same jak w dzisiejszej rzeczywistości, w ciągu kilku miesięcy - od chwili, w której Adaś Niezgódka pojawił się w Akademii do wigilijnej kolacji</p>	<p>Bliżej nieokreślony: wydarzenia mają miejsce w Akademii przy ul. Czekoladowej, Psim Raju, fabryce dziur i dziurek, wielu różnych baśniach, w sąsiedztwie szkoły i nad stawem, w parku, na boisku.</p>	<p>GŁÓWNY Ambroży Kleks, Adaś Niezgódka</p> <p>PIERWSZOPLANOWI -----</p> <p>DRUGOPLANOWI szpak Mateusz, Alojzy Kukuryk,</p> <p>EPIZODYCZNI Anatol Kukuryk, Bogumił Kopeć, Lunnowie, Niesfor, doktor Paj-Chi-Wo, golarz Filip</p>
<p>Carlo Collodi <i>Pinokio</i></p>	<p>Powieść baśniowa</p>	<p>Bliżej nieokreślony</p>	<p>włoskie miasteczko oraz fantastyczne miasta, tkj. miasto Chwytajcymbałów, Kraina Pracowitych Pszczół, Kraina Zabawek</p>	<p>GŁÓWNY Pinokio</p> <p>PIERWSZOPLANOWI -----</p>

				<p>DRUGOPLANOWI Dzepetto,</p> <p>EPIZODYCZNI Wróżka, Alidor, Ogniojad, Antonio (majster Wisienka)</p>
<p>Cleve Staples Opowieści z Narnii; <i>Lew, czarownica i stara szafa</i></p>	<p>Powieść baśniowa</p>	<p>II wojna światowa (I poł. XIX w.)</p>	<p>Anglia /dom profesora/</p>	<p>GŁÓWNY Piotr, Zuzanna, Łucja, Edmund, Aslan, Biała Czarownica</p> <p>DRUGOPLANOWI Profesor, Faun Tumnus, pan Borsuk i jego żona, Olbrzym Grzmotołup</p> <p>EPIZODYCZNE Zwierzęta leśne duże i małe, centaury, jednorożce, olbrzymy, krasnale, driady sprzyjające Aslanowi.</p> <p>Wiedźmy, karty, małpoludy, ogry, wilki, wilkołaki, duchy złych drzew i trujących roślin, widma, strachy, ifryty, wampiry, harpie i wszyscy, którzy stali po stronie Czarownicy.</p>
		<p>Bliżej nieokreślony</p>	<p>Narnia</p>	